

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, npla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne on-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Preveč krčem imamo!

Naslov ovemu članku bržčas marsikomu, po-
sebeno krčmarjem, ne bo po volji. Ali ti naj po-
mislijo, da povdarjamo besedo preveč, in dalje
da, kder je preveč krčmarjev, nima nobeden nič,
drug je drugemu na poti. Zoper poštene krčme,
če se vrh tega še v primernem številu nabajajo,
niti besedice ne zinemo. Tem več pa povdarjamo
in svarimo pred nesrečnimi nasledki, kateri se
kažejo povsod, kder je slabih krčem preveč. „Kdor
hoče narod ugonobiti, ta mu naj le priskrbi prav
veliko krčem“ je djal sloviti jezuit o. Roh. Pravo
je zadel. Preobilne krčme hudo grizejo koren in
srkajo mozek narodovemu blagostanju. Čem več
krčem, tem več pijancev. Pijančevanje pa raz-
dira človeško zdravje. Človek bi moral res iz že-
leza biti, ako bi hotel brez škode dolgo poseda-
vati v zraku, tobakovem dimu in kužnem smradu,
ki se po mnogih krčmarskih luknjah razlega, po-
sebeno v mestih. Krčmarjev tudi res izredno veliko
umerje; redki so, ki bi se bili v krčmi zelo po-
starali. Pijanost je smrti prava kužna dekla, ki
njjej neizmerno ljudi pobira in v črni grob tira!
Samo na Nemškem jih vsled pijančevanja umerje
po 40.000, na Angleškem pa celó 50.000 ljudi na
leto. Tudi to, da se število samomorilcev od leta
do leta strahovito množi, ima grdobna pijanost na
rovašu in torej tudi preobilne krčme, ki pijanče-
vanje pospešujejo. Med zblaznenci v norišnicah je
povsod največ bivših pijancev. V Berlinu je vsak
tretji znoreli človek bil pijanec. V norišnicah v
Beču in Gradcu bo blizu ravno tako. Čudno in
gotovo s pijanostjo v zvezi je žalostna pa za hvali-
sano „razsvitljeno dobo“ prav sramotna prikazen,
da povsod stavijo nove norišnice, stare pa po-
veksavajo. Od norošnice pogosto ni daleč k
sodnji in kaznovavnici. Pijanost je pogosto mati
prepiru, jezi, pretepom in ubojstvu, ki zaporedom
človeka peljajo pred sodnika in dalje v kaznovav-
nico. Med temi, ki so tukaj zaprti, je gotovo dobra
tretjina, če ne več, navajenih pijancev.

Uže precej stara skušnja je, da pijanci skoz
goltanec poženejo vse, kar gleštajo. Na zadnje
jih čaka palica beraška, raztrgan rokav, prazen
bokal. Število ubožcev raste s številom krčem. V
nekem znamenitem mestu na Nemškem so se tega
po številkah prepričali. Leta 1872. so ondi krč-
marji raztočili 286.000 litrov „šnopsa“ l. 1873. pa
342.000, l. 1874. 384.000, l. 1875. 474.000 in l.
1876. celó 481.000 litrov. Ali jednakomerno so
naraščali srenjski doneski za uboge. L. 1873. so
med ubožce morali razdeliti 15.000 tolarjev, l.
1876. uže 18.000, l. 1877. pa 21.000 in lani
22.300 tolarjev. Koliko denarja ljudje po malem
v krčme znosijo, to se vse preredko premišljuje.
V nekej deželi, ki je malo večja od Štajerske,
zračunili so, da ondi prebivalstvo najmenje po
23 milijonov goldinarjev po krčmah potroši. Potem
se ni čuditi, ako se slabi nasledki prepogostega
in predolgega posedavanja po krčmah tako žalostno
kažejo v družbinskem življenju. Pijančevanje ruši
veselje, srečo in mir doma pri hiši. Mož, hišni go-
spodar, oče drobnih otročičev, lazi od krčme v
krčmo, vedno redkeje ga je videti doma, tem po-
gosteje pa v krčmi, kamor slednji krajcar zanese,
ki bi ga žena, otroci, krvavo doma potrebovali.
Delo se mu vnoža, domača hiša in jene skrbi ga
ne brigajo. Žena in otroci mu postajajo tuji, so-
vražni. Nemir in prepir zavlada pri hiši in vse
gre naposled rakovo pot! Jako škodljivi so pa
še taki krčmarji, ki so zaradi prevelikega števila
krčem prisiljeni na mnogovrstni način pivec va-
biti. To se jim posreči najbolj pri lehkomišljenej
mlajini, katero od službe božje odvračajo, k sebi
vabijo in jej slednji krajcar iz žepa polovijo. Zra-
ven se pa ubogi mladi ljudje učijo bodi kaj. Na-
lezejo se nevbogljivosti in uporljivosti proti star-
šem, proti duhovnim in svetnim gosposkam. Va-
dijo se v pijančevanju, lenobi in zajdejo v ne-
čistost. Tako se vzrejajo pogosto tisti junaki, ka-
teri včasih razsajajo, kakor živina, in dajejo žu-
panom, žandarjem in sodnijam toliko dela in po-
troškov. Mnogo boljše bilo bi v tem oziru, ako bi
se skrhilo število slabih, nekrščanskih krčem, po-

sežno blizu farnih cerkvá in v mestih. Marsikateri mladenec bi, pošteno opravivši službo božjo, doma ostal, kako dobro knjigo ali časopis v roke vzel in si tako mošnje, telo pa tudi dušo okovaril pred znatno škodo. Kajti po slabih krčmah se včasih najdrzніше širi najneumníše neverstvo v besedi, podobah in djanjih. Ove opazke naj bodo dosti v pojasnjenje, kako nevarno je na mnogo strani: preveliko število slabih krčm, in kako opravičeno je želeti, da bi bilo menje pa tem boljših, poštenih in verno-krščanskih krčmarjev!

Zahvalnica celjske okolice Milostljivemu knezu in škofu!

Premilostljivi knez in škof!

Vaša knezoškofijska milost nam je blagovolila nakloniti v svojej velikej blagodušnosti že mnogo dobrot, za katere Vam ostane naša okolica vedno hvaležna. Zadnja leta sem ste si pa, premilostljivi knez in škof, posebno s tem zagotovili za vselej našo hvaležnost, ker ste toliko darovali za preskrbljevanje in vzdrževanje novo ustanovljene privatne dekliške šole pod vodstvom vrlih šolskih sester. In zopet ste v preobilnej Svojej radodarnosti obljubili 10.000 fl. za nakup ali stavljenje novega šolskega poslopja darovati, v katerem bi omenjene izvrstne učiteljice na dalje podučevale našo žensko mladino. Le samo skrb za vsakoletno plačevanje učiteljic in za učno pripravo naj bi prevzela okolica na svoje stroške. Dasi ravno pripoznavamo veliko važnost te privatne šole, ker se v njej naša mladina podučuje v odločno katoliškem dnu in ker so na taki način dekleta popolnoma ločena od fantov, se vendar okolica uradno ne more zavezati, da bi za vselej prevzela v svoje roke oskrbljevanje tega privatnega zavoda. Toda preponižno podpisani odborniki celjske okolice obljubijo s tem svojim pismom, da hočejo izdatno podpirati društvo, katero se bo z božjo pomočjo v kratkem ustanovilo v celjskej fari in kateremu poglavitna naloga bo ta, da podpira naše šolske sestre v njihovem poslovanju. Obljubimo na dalje, da, če bi ono podporno društvo ne zmagalo vseh stroškov za to dekliško šolo, bomo delali na to, da se vsakoletni primanjkljaj poravnava iz občinskih dohodkov.

Vam pa, premilostljivi knez in škof, izrekamo za blagodušno Vašo podporo v svojem imenu in v imenu hvaležnih naših hčerk najiskrenejšo i prísrčnejšo zahvalo, ter prosimo Vašo knezoškofijsko milost, naj nas blagovoli podpirati tudi še na dalje. Naši otroci, pa tudi otroci naših otrok, še bodo blagoslavljali Vašo knezoškofijsko milosrčnost ter povzdigovali svoje nedolžne ročice k nebeškemu Očetu, da Vam, premilostljivi knez in škof, in vsem velikodušnim podpornikom naše dekliške šole, v obilnej meri povrne, kar ste storili v naš blagor. Blagovolite, premilostljivi knez

in škof, sprejeti izraz najprísrčnejše udanosti in globokega spoštovanja ponižno podpisanih odbornikov in posestnikov občine celjske okolice.

V Celju dne 23. februarja 1879.

Karl Šah, svetovalec, Levičnik, svetovalec, Franc Lipovšek, Valentin Zupanc, Matevž Glinšek, Franc Kodela, Mihael Korošec, Andrej Žnidar, Martin Žnidar, odborniki. — Franjo Krašovec, pozlatar v Celju, Franc Kmecl, Martin Mirnik, Kašpar Breznik, Jožef Kodela, posestuiki.

Gospodarske stvari.

Štajersko vinogradarstvo ali vinorejstvo.

I. Naši vinogradarji začeli so se prestrašeni pomenkovati, kako to, da jim vina nihče kupiti neče? Kteri so vzroki temu, da vinorejstvo vedno menje dobička daje posestniku in potem: ali in kako bi se dalo pomagati? O takih za vinogradarje močno imenitnih vprašanjih pogovarjali so se udi vinorejske družbe Lipniške, ko so dne 16. jan. 1879. zborovali v gostilnici g. Gaar-a v Ernožu. Razgovori in sklepi ondi storjeni so tako podučljivi, da se nam potreba zdi ž njimi tudi bralce „Slov. Gospodarja“ soznaiti!

Prvi je govoril znani Radgonski vinogradar g. oberst-lajtnant Božidar plem. Kodolič. Ta gospod je poročal prav za prav o tem, kar je cesarski svetovalec g. dr. Mullé govoril v Radgonskej vinorejskej družbi o svojih skušnjah, katerih si je nabral na Nemškem, Italijanskem, posebno pa pri svetovnej razstavi v Parizu. Dodal je še nekaj lastnih skušenj in rekel: „Mnogo reči je štajerskemu vinogradarstvu neugodnih in nevarnih, malo pa ugodnih. 1. Kaj mu je neugodno? Prvič neugodna mu je neizmerno večja rodovitnost vinske trte v sosednih nam deželah, posebno na Ogerskem in Italijanskem. Na Štajerskem daje poprek 1 oral (joha) po 22½ vedre (nekaj nad 2 štrtinjaka ali 4 polovnjake), v Ljutomerskih in Radgonskih gorica h pa še menje, komaj po 15—17 veder, v Slov. gorica h nekaj več, namreč po 25 veder. Kako pa je na Ogerskem in Italijanskem? Vse drugače in boljše? Kajti na Ogerskem računijo poprek na 1 oral vinograda po 40, na Italijanskem po 60 veder. Tukaj smo tedaj močno na slabšem in pridemo gotovo počasi še bolj na slabo. Kajti zraven ogerskih vin bo kmalu tudi italijansko vino začelo našemu ceno gubiti. Italijani so namreč do sedaj morali svoje vino vsako leto proti popiti, ker se zaradi slabega kletarstva ni dalo dalje braniti. Ali sedaj so si od nas, posebno iz Klosterneuburga blizu Dunaja omislili zvedenih kletarjev, od katerih se marljivo učijo umnega kletarstva. V kratkih letih bo italijansko vino sosednim znatno škodilo, ker se ga bo najboljšega v ogromnej meri in po najnižej ceni zamoglo prodavati in izvažati. 2. Kaj je na-